

ERITYISJÄRJESTELYT

Markku Rytönen

2.2.2021

YLIOPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA
STUDENTEXAMENSNÄMNDEN

ylioppilastutkinto.fi

digabi.fi

PERUSTEET ERITYISJÄRJESTELYILLE

- Kokelaalle kohtuulliset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kokeiden suorittamiseen
- Opinnoissa havaittu tuen tarve ja toteutetut tukitoimet hakemukseen
 - Erityisjärjestelyjen tarve
 - Opiskelijan opintosuunnitelma
 - Jos ei lukiossa ole ollut erityisjärjestelyjä: selvitys miksi niitä tarvitaan ylioppilastutkinnossa

PERUSTEET ERITYISJÄRJESTELYILLE

- Kohtuullisesti toteutettavissa kaikissa lukiossa
- Järjestelyt eivät vaaranna koesalaisuutta tai koesuoritusten tietoturvaa

PERUSTEET ERITYISJÄRJESTELYILLE

- Ilman YTL:n päätöstä:
 - resepti- ja käsikauppalääkkeet
 - sairauden hoidossa välttämättömät välineet
 - vammaisuuden edellyttämät tavanomaiset apuvälineet
 - valvojat tarkistavat ennen koetta
 - suurennuslasi, lisävalaisin tai värillinen viivain tai kalvo.

PERUSTEET ERITYISJÄRJESTELYILLE

- Ilman YTL:n päätöstä
 - Koetilan istumajärjestystä laadittaessa sijoittelussa voidaan ottaa huomioon kokelaan erityiset tarpeet.
 - kokelas voi valita haluamansa paikan koetilassa mikäli rehtori katsoo, että kokelaalla on riittävät perusteet tällaiseen järjestelyyn ja että järjestely on kohtuullisesti toteutettavissa

PERUSTEET ERITYISJÄRJESTELYILLE

- SAIRAUS TAI VAMMA
- KUULOVAMMA
- LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN ERITYISVAIKEUS
- VIERASKIELISET
- VAIKEA ELÄMÄNTILANNE

MAHDOLLISET ERITYISJÄRJESTELYT

- Erillinen tila
 - 3 vaihtoehtoa
- Lisäaika 2 tuntia
 - Kokeen suorittaminen hidasta
 - Tarvitsee lepotaukoja
 - Hoitotoimenpiteet kokeen aikana
- Oikeus käyttää suurempaa näyttöä ja suurentaa kirjasinkokoa
 - Näkökyky
 - Keskittyminen

MAHDOLLISET ERITYISJÄRJESTELYT

- Suurempi kirjasinkoko
 - Kuinka suuri fontti?
 - Koe kohtuudella suoritettavissa
 - Valvoja puuttuu tilanteeseen jos suuri kirjasinkoko tai muut merkinnät voivat tahallisesti tai tahattomasti johtaa vilppiin.

MAHDOLLISET ERITYISJÄRJESTELYT

- Avustaja (2 vaihtoehtoa)
 - Tukee suoriutumista koetilanteessa mutta ei auta kokelasta koesuorituksen tekemisessä.

TAI

- Auttaa kokelasta koesuorituksen tekemisessä kokelaan pyyntöjen mukaisesti
 - Avustaja toimii kirjurina
 - Avustaja lukee tehtäviä ääneen

MAHDOLLISET ERITYISJÄRJESTELYT

Avustettu tulostus

- Aina avustaja ja erillinen yksilötila
- Perusteet
 - Muut erityisjärjestelyt eivät ole riittäviä
 - Kokeen tekeminen tietokoneella ei onnistu

Näkövammaisen kokelaan koe

- S2021; vrt digitaalisen kokeen tekniset järjestelyt/Matti Lattu

SAIRAUUS TAI VAMMA

- ERITYISJÄRJESTELYT
 - AINA LÄÄKÄRINTODISTUS
 - NÄKÖVAMMA JA KUULOVAMMA: ERIKOISLÄÄKÄRIN LAUSUNTO
 - KEVENNETTY HAKUMENETTELY KORONA-AIKANA
 - Myös muu kuin lääkärinlausunto; psykologi, terveydenhoitaja, kuraattori, terapeutti

SAIRAUUS TAI VAMMA

- ERILLINEN PIENRYHMÄTILA
 - KORKEINTAAN 8 KOKELASTA
 - POIKKEUS: KOKELAS YKSIN OMASSA ERILLISESSÄ YKSILÖTILASSA
 - erillinen pienryhmätila ei ole riittävä
 - painavat terveydelliset syyt
 - kokelaan kokeen suorittaminen häiritsee muiden kokelaiden kokeen suorittamista.

SAIRAUUS TAI VAMMA

- Mitä tilaa haetaan?
 - Tärkeä ilmoittaa selkeästi hakemuksessa
 - YTL:n päätös 22.1.2020: Rehtori voi sijoittaa pienryhmätilaan myös sellaisia kokelaita, joilla ei ole päätöstä pienryhmätilasta

SAIRAUS TAI VAMMA

- Erityisjärjestelyjen harjoittelu etukäteen tärkeää
 - Näkövammaisen koe
 - Avustettu tulostus
- Harjoittelulla vältetään yllätykset koepäivänä

NÄKÖVAMMAISEN KOKELAAN KOE

- NÄKÖVAMMAISEN APUOHJELMILLA KÄYTETTÄVÄ KOE
- Vrt. Digitaalisen kokeen tekniset järjestelyt/Matti Lattu
- Koe tehdään kokelaan omalla koneella ja omilla ohjelmilla
- Yhteistyössä sidosryhmien kanssa

Kuulovammainen kokelas

- AUDIOAINEISTOLTAAN RAJOITETTU KOE
- AUDIOAINEISTON RAJAAMINEN
 - KERTOIMILLA
 - KORVAAMALLA JOITAKIN TEHTÄVIÄ
- YHTEISTYÖSSÄ SIDOSRYHMIEN KANSSA

LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN ERITYISVAIKEUS

- Vaikuttaa jonkin verran kokeen suorittamiseen (lievä)
 - voidaan kokelaalle myöntää oikeus suurentaa kirjasinkokoa ja oikeus suurempaan näyttöön
- Vaikuttaa merkittävästi kokeen suorittamiseen (keskivaikea)
 - voidaan kokelaalle myöntää edellisen lisäksi lisää aikaa kokeen suorittamiseen
- Vaikuttaa erittäin paljon kokeen suorittamiseen (vaikea)
 - voidaan kokelaalle myöntää edellisen lisäksi oikeus erilliseen pienryhmätilaan.

LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN ERITYISVAIKEUS

- Erityisvaikeuden aste kannattaa ottaa huomioon erityisjärjestelyjä haettaessa
 - Esim. lievän lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden perusteella ei voi saada lisäaikaa

VIERASKIELISET

- Erityisjärjestelyt mahdolliset syksystä 2019 lähtien
 - Opetuskielen puutteellinen hallinta
- Lisäaika muissa kuin vieraan kielen kokeissa
- 2 tuntia lisäaikaa
- HUOM! Vieraskielisyyden perusteella ei voi saada pistehyvitystä.

VIERASKIELISET

- väestörekisteriin merkitty äidinkieli, kotikielet, koulunkäynti/opiskelu/työskentely suomeksi tai ruotsiksi
- opettajien arviot
- pisteytystaulukko: kts. ohjeet
- 20/36

VAIKEA ELÄMÄNTILANNE

- Lausunto
 - Kuraattori, psykologi tai lääkäri
 - Esim. lähiomaisen sairaus tai kuolema, vaikea perhetilanne tai raskas oikeusprosessi

ERITYISJÄRJESTELYT

- HAKUAJAT
 - KEVÄÄN TUTKINTO: 30.11.
 - SYKSYN TUTKINTO: 30.4.
 - YTL:n päätös 22.1.2020: Hakuajan umpeutumisen jälkeen saapuneet hakemukset käsitellään, mutta haettuja erityisjärjestelyjä ei välttämättä voida toteuttaa kyseisessä tutkinnossa. Poikkeuksena ovat erityisjärjestelytarpeet, jotka ilmenevät äkillisesti yllä ilmoitettujen päivämäärien jälkeen.

YHTEYSTIEDOT

- markku.rytkonen@ylioppilastutkinto.fi, puh. 0295 338 205
 - Sairaus tai vamma, vaikea elämäntilanne
- tia.kiuru@ylioppilastutkinto.fi, puh. 0295 338 214
 - Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus
- hannele.suominen@ylioppilastutkinto.fi, puh. 0295 338 208
 - Vieraskieliset

